

ਐਸਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਜੁਗਤਾਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
I.L.R. Punjab and Haryana

[1981]2

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1187

17 ਨਵੰਬਰ 1980

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ 2) — ਧਾਰਾ 421 ਅਤੇ 446 — ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ — ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰਦਾ ਹੈ — ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਬੈਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। - ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਜ਼ਮਾਨਤ - ਜ਼ਮਾਨਤ - ਕੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 446 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 446 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੈਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 421 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਲਟ ਪਰਿਵਰਤਨ 1 ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਉਹ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(ਪਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4)।

ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਐਲ ਮਰਚੀਆ ਦੇ ਹੁਕਮ "ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 397/401 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀ 9 ਸਤੰਬਰ, 1980। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 28 ਅਗਸਤ, 1980 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਐੱਚ. ਆਰ. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਜੇ. ਐੱਮ. ਆਈ. ਸੀ., ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.

ਸੀ. ਐਚ. ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਏਜੀ (ਪੀ. ਬੀ. ਆਈ.), ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ. ਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਾਮਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(2) ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਫੀਮ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ' ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 10,000 ਦੇ ਸਮਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 5000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। 10,000, ਪਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 424 ਅਤੇ 446 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 421 ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(3) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਚੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਪੁਰਾਣਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 514 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਬਜ਼ਰਤੇ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 41 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰਨਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸੋਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ”।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ (ਨਵੀਂ) ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 446 ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(4) ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ (ਨਵਾਂ) ਦੀ ਧਾਰਾ 446 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੀ। ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 446 ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ; ਕਮਿਸ਼ਨ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਬਕਾ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਨਜਿਠਣ ਵਾਲੇ ਕੋਡ (ਨਵੇਂ) ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਅਤੇ 424 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 421 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(a) ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਲਣਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ;

(b) ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਉਸਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ;

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ * * * * *
* * * * *

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਰੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨੱਥੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ:

ਬਜ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 421 ਦੀ ਸਾਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਆਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਧਾਰਾ 421 ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੈਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 421 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਲਟ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 421 ਰਾਹੀਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਹੁਣ, ਹੁਣ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 424 (ਨਵਾਂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ " ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 424 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੁਰੰਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕੋਡ (ਪੁਰਾਣਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 514 ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੈਦ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕੋਡ (ਨਵਾਂ) ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ : ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 446 (ਨਵੀਂ) ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ (ਨਵੇਂ) ਦੀ ਧਾਰਾ 424 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ *ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਤਿਵਾੜੀ* ਬਨਾਮ *ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਲਕੱਤਾ*, (1) ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੋਡ (ਪੁਰਾਣੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 388 (2) ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪੰਨਾ 77 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੱਖਿਆ: -

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 388 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਧਾਰਾ 388 ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ

ਵੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 488, ਕਲਕੱਤਾ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ, ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 386 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 250, ਪਰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੈਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 388 (1), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 40 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਾਂਡ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1958 ਕਲਕੱਤਾ 76.

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ